

Пластилин тарихи

Кириш

Киришни ўқинг. Кейин топшириқларни бажаришига ўтинг.

Пластилин тарихи

Ўйлаймизки, сиз пластилин каби материал билан танишсиз ва сиз ундан бирор нарса ясашга ҳаракат қилдингиз. Бу қандай пайдо бўлганини билмоқчимисиз? "Пластилин ихтироси тарихи" матнини ўқинг ва топшириқларни бажаришни бошланг.

Пластилин ихтироси тарихи

"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Ясаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилиям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни ясаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.

Дастлаб Вилиям ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилиндан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.

Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.

Ўшандан буён рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узоқ вақт очиқ ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни ясаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.

Пластилин тарихи

1/7-топшириқ

Ўнг томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнини ўқинг.

Жадвалда тегишли жавоб вариантларини танланг.

Қуйида келтирилган фикрлар тўғрими? Ҳар бир фикрга "тўғри" ёки "нотўғри" белгисини қўйинг.

Пластилин ҳақидаги қуйидаги фикрлар тўғрими?

Бу фикрлар тўғрими?	тўғри	нотўғри
Пластилин биринчи бўлиб Италияда пайдо бўлган, шунинг учун у пластилин деб		

Пластилин ихтироси тарихи

"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Ясаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилиям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни ясаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.

Дастлаб Вилиям ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилиндан қанчалик завқ олганини

аталади (италиянча plastilina сўзидан).			<p>кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.</p> <p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узок вақт очик ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.</p>
Пластилин Англияда ва Германияда ҳам ихтиро қилинган.			
Пластилин ихтиро қилинишидан олдин лойдан фойдаланилган.			
Пластилин билим бериш мақсадида ишлатилади.			

1-топшириқ. "Пластилин тарихи"

ТОПШИРИҚНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: маълумотни топинг ва ажратинг

Контекст: таълимий

Матн тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси: ўрта

Жавоб формати: кўп танловли комплекс топшириқлар

Баҳолаш объекти: матннинг турли қисмларида жойлашган бир нечта маълумотларни топинг ва ажратинг

Максимал балл: 2

Текшириш усули: мутахассис томонидан /дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими:

Балл	Мезоннинг мазмуни		
2	Қуйидаги жавоблар танланган ва бошқа ҳеч қандай жавоб йўқ		
	Бу фикр тўғрими?	тўғри	нотўғри
	Италияда биринчи марта пластилин пайдо бўлган, шунинг учун у пластилин деб аталади (италиян сўзидан plastilina).		нотўғри
	Пластилин Англияда ҳам, Германияда ҳам ихтиро қилинган.	тўғри	
	Пластилин ихтиро қилинишидан олдин лойдан фойдаланилган.	тўғри	
	Пластилин фақат таълим мақсадларида ишлатилган.		нотўғри
1	1 та хатога йўл қўйилган.		
0	1 дан ортиқ хато қилинган ёки жавоб йўқ.		

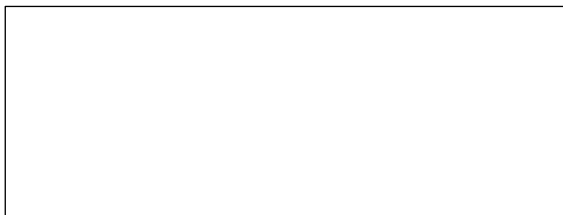
Пластилин тарихи

2/7-топширик

Ўнғ томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнидан фойдаланинг. Саволга жавобингизни ёзинг.

"Пластилин" номи қандай маънога эга ?

Жавобингизни ёзинг.

Пластилин ихтироси тарихи

"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Ясаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилиам Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни ясаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.

Дастлаб Вилиам ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилиндан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.

Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.

Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узок вақт очик ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур

	ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластиндан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.
--	---

2-топширик. "Пластин тарихи"

ВАЗИФА ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: матндан маълумотни топинг

Контекст: таълимий

Матн тури: узлуксиз

Топширикнинг мураккаблик даражаси : паст

Жавоб формати: кенгайтирилган жавобга қаратилган топширик

Баҳолаш объекти: бир маълумотни топинг ва ажратинг

Максимал балл: 1

Текшириш усули: мутахассис томонидан

Баҳолаш тизими:

Ҳисоб	Мезоннинг мазмуни
1	«Ёпишадиган», «Ёпиштириш» сўзларини эслатадиган жавоб берилган.
0	Бошқа жавоб берилган ёки жавоб йўқ.

Пластин тарихи

3/7-топширик

Ўнг томонда жойлашган "Пластин ихтироси тарихи" матнидан фойдаланинг.

Саволга жавобингизни ёзинг.

Вилям Харбатт дастлаб ким учун янги материални ўйлаб топди?

Жавобингизни ёзинг.

Пластин ихтироси тарихи

"Пластин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Яшаш" деган маънони англатади. Пластин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни яшаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.

Дастлаб Вилям ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластиндан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластин сотишга қарор қилди.

	<p>"Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.</p> <p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узоқ вақт очиқ ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни ясаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.</p>
--	---

3-топширик. "Пластилин тарихи"

ТОПШИРИҚНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: матндан маълумотни топинг

Контекст: таълимий

Матн тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси : паст

Жавоб формати: кенг жавоб беришга қаратилган топшириқ

Баҳолаш объекти: битта маълумотни топинг ва ажратинг

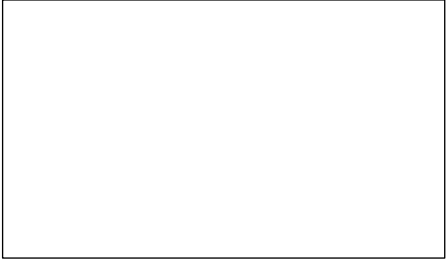
Максимал балл: 1

Текшириш усули: мутахассис томонидан

Рейтинг тизими:

Балл	Мезонларнинг мазмуни
1	ар"сўзини эслатадиган жавоб берилган.
0	авоб берилган ёки жавоб йўқ.

<p>Пластилин тарихи 4/7-топшириқ <i>Ўнг томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнidan фойдаланинг.</i> <i>Саволга жавобингизни ёзинг.</i></p> <p>Матнга кўра, пластилин лойдан нимаси билан афзал?</p> <p><i>Жавобингизни ёзинг.</i></p>	<p>Пластилин ихтироси тарихи "Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Ясаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.</p>
--	--

	<p>Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилиям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни яшаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.</p> <p>Дастлаб Вилиям ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилиндан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.</p> <p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узоқ вақт очиқ ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.</p>
---	--

4-топшириқ. "Пластилин ҳикояси"

ТОПШИРИҚ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик даражаси: маълумотни бирлаштириш ва талқин қилиш

Контекст: таълимий

Матн Тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси : паст

Жавоб формати:

Баҳолаш объекти: келтирилган матннинг бир қисмидаги маълумотлар асосида хулоса чиқаринг ва умумлаштиринг

Максимал балл: 1

Текшириш усули: мутахассис томонидан

Рейтинг тизими:

Балл	Мезонларнинг мазмуни
------	----------------------

1	"Қуриб кетмайди", "қайта-қайта ишлатилади" сўзлари ёки ушбу сўзлардан бири айtilган.
0	Бошқа жавоб берилган ёки жавоб йўқ.

<p>Пластилин тарихи вазифаси 5/7 <i>Ўнг томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнидан фойдаланинг. Саволга жавобингизни ёзинг.</i></p> <p>Пластилиндан буюм яшаш машғулотини давомида ўқитувчи дафтарлар, китоблар ва бошқа аксессуарларга қўллари пластилиндан ифлосланган ҳолда тегмасликни сўрайди, чунки нарсаларда ёғли доғлар қолади. Нима учун пластилиндан фойдалангандан кейин қўлларингиз ёғланади? <i>Жавобингизни ёзинг.</i></p> <div data-bbox="212 813 777 985" style="border: 1px solid black; height: 77px; width: 354px; margin: 10px 0;"></div>	<p style="text-align: center;">Пластилин ихтироси тарихи</p> <p>"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Яшаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.</p> <p>Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилиям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни яшаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.</p> <p>Дастлаб Вилиям ўз таълим мақсадларида шунини режалаштирган. Аммо унинг пластилиндан қанчалик завқ олганини бошқа болалар ҳам ундан завқ учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила ихтиро қилинган.</p> <p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узоқ вақт</p>
---	--

	очик ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилидан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.
--	--

5-топшириқ. "Пластилин тарихи"

ТОПШИРИҚ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик даражаси: маълумотни бирлаштириш ва талқин қилиш

Контекст: таълимий

Матн Тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси : ўрта

Жавоб формати: кенг жавоб беришга қаратилган топшириқ

Баҳолаш объекти: ҳодисалар ёки баёнотлар ўртасида алоқаларни ўрнатиш (сабаб-оқибат муносабатлари, далил - қарши далил муносабатлари, тезис – мисол, ўхшашлик – фарқ ва бошқалар.)

Максимал балл: 1

Текшириш усули: мутахассис томонидан

Рейтинг тизими:

Балл	Мезонларнинг мазмуни
1	Жавоб шунини кўрсатадики, пластилин таркибига <i>ёғ</i> бўлган моддалар киради ёки қуйидаги моддалардан бири ёки бир нечаси: <i>мум, ҳайвон ёғи, вазелин.</i>
0	Бошқа жавоб берилган ёки жавоб йўқ.

Пластилин тарихи

6/7-топшириқ

Ўнг томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнидан фойдаланинг.

Саволга жавоб бериш учун матндаги тегишли қисмни танланг.

Пластилин нафақат болалар учун, балки катталар учун ҳам зарурлигини исботловчи 1 (битта) жумлани топинг ва таъкидланг.

Ўнг томонда жойлашган матндан керакли қисмни танланг.

Пластилин ихтироси тарихи

"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Яшаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Виялам Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни яшаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.

Дастлаб Виялам ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилидан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.

	<p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадий пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узок вақт очик ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.</p>
--	---

Вазифа 6. "Пластилин ҳикояси"

ТОПШИРИҚ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик даражаси: маълумот топинг ва ажратинг

Контекст: таълимий

Матн тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси : паст

Жавоб формати: матнни қисмларга ажратишга оид топшириқлар

Баҳолаш объекти: битта маълумотни топинг ва ажратинг

Максимал балл: 1

Текшириш усули: мутахассис томонидан

Рейтинг тизими:

Балл	Мезоннинг мазмуни
1	Қуйидаги жумла ажратилган: <i>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар.</i>
0	Бошқа жавоб берилган ёки жавоб йўқ.

Пластилин тарихи

7/7-топшириқ

Ўнг томонда жойлашган "Пластилин ихтироси тарихи" матнидан фойдаланинг.

Саволга жавоб бериши учун тегшли жавоб вариантларини танланг.

1. Сизнингча, қандай ҳолатда шифокор болага пластилиндан кўпроқ яшашни маслаҳат беради?

Битта тўғри жавобни танланг.

- А) агар бола яхши гапирмаса.
- Б) агар у тартибсиз ёзса.
- С) агар у камдан-кам ҳолларда тоза ҳавога чиқса.

Пластилин ихтироси тарихи

"Пластилин" номи италян plastilina сўзидан олинган, бу ўз навбатида қадимги юнонча пластос сўзидан келиб чиққан бўлиб, "Яшаш" деган маънони англатади. Пластилин тозаланган ва майдаланган тупроқдан тайёрланган. Пластилиннинг ҳавода қуриб кетишининг олдини олиш учун тупроққа мум, ҳайвон ёғи, нефт ва унинг қуриб кетишига тўсқинлик қиладиган бошқа моддалар қўшилган.

Маълумки, пластилин 1897 йилда Англиядаги санъат мактаби ўқитувчиси Вилям Харбатт томонидан ихтиро қилинган. Бунгача нарсаларни яшаш учун фақат лойдан фойдаланилган. Харбатт ўз шогирдларига ҳайкаллар яратишда қуриб кетмайдиган ва қайта-

<p>Д) агар улар ижодий иш билан шуғулланишни ёқтирмасалар.</p>	<p>қайта ишлатилиши мумкин бўлган материал билан таъминламоқчи эди.</p> <p>Дастлаб Виям ўз ихтиросидан таълим мақсадларида фойдаланишни режалаштирган. Аммо унинг оиласи пластилиндан қанчалик завқ олганини кўргач, у бошқа болалар ҳам ундан завқ олишлари учун пластилин сотишга қарор қилди. "Пластилин" номи бутун оила томонидан ихтиро қилинган.</p> <p>Германияда Франц Колб пластилин ихтирочиси ҳисобланади. Унинг рецепти бўйича пластилин ҳали ҳам "Мюнхен бадийи пластилини" номи билан сотилган.</p> <p>Ўшандан бери рассомлар, меъморлар, муҳандислар ва болалар турли хил нарсаларни яратиш учун тонналаб пластилиндан фойдаланганлар. Ушбу материал қоғоз, ёғоч, пластмасса, картонга осонгина ёпиштирилади. Юқори сифатли пластилиндан тайёрланган нарсалар ўз шаклини йўқотмайди ва сифатини ўзгартирмасдан узоқ вақт очиқ ҳавода қолиши мумкин. Шунинг учун пластилин тасаввур ва ижодкорликни ривожлантириш учун битмас-туганмас манба ҳисобланади. Пластилиндан нарсаларни яшаш нутқни, фазовий фикрлашни ривожлантиришга ёрдам беради, диққатли бўлишга ўргатади ва дунёқарашимизни кенгайтиради.</p>
--	--

7-топширик. "Пластилин тарихи"

ТОПШИРИҚ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Баҳолашнинг таркибий соҳаси: таълим мақсадларида ўқиш, инсон ва техник тараққиёт

Баҳолашнинг компетентлилик даражаси: маълумотни бирлаштириш ва талқин қилиш

Контекст: таълимий

Матн тури: узлуксиз

Топшириқнинг мураккаблик даражаси : ўрта

Жавоб формати: топшириқ

Баҳолаш объекти: матннинг бир қисмида келтирилган маълумотлар асосида хулосалар ва умумлашмалар тузиш

Максимал балл: 1

Текшириш усули: дастур ёрдамида

Рейтинг тизими:

Балл	Мезоннинг мазмуни
1	А жавоб танланган (агар бола яхши гапирмаса).
0	Бошқа жавоб вариантлари танланган ёки жавоб йўқ

Киришни ўқинг. Кейин топшириқларни бажаришга ўтинг.

Юлдузларга йўл

5-синф ўқувчиларига синф соатида *Космонавтика* кунига бағишлаб тақдимот тайёрлаш вазифаси топширилди. Интернет ресурсларидан фойдаланиб, болалар қизиқарли маълумотларни топдилар.

Юлдузларга йўл
1/11-топшириқ

"Космонавтика" матнини ўқинг ва саволга жавоб беринг.

Қадимги Юнонистонда ва бизнинг давримизда космонавтика сўзининг маъносидаги асосий фарқ нимада?

Жавобни матн асосида ёзинг.

Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз.

К. Е. Циолковский

Космонавтика

Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун энгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.

Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.

Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.

Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, қуёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар эди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.

Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.

<p>Юлдузларга йўл 2/11-топширик <i>"Космонавтика" матнидан фойдаланинг ва саволга жавоб беринг.</i></p> <p>Махсус космик телескопларнинг вазифаси нимадан иборат? <i>Жавобни матн асосида ёзинг.</i></p>	<p>Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз. К. Е. Циолковский</p> <p style="text-align: center;">Космонавтика</p>
<p>Жавоб:</p>	<p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учириш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p>
	<p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, қуёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар эди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади. Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар</p>
<p>Юлдузларга йўл 3 / 11-топширик <i>"Космонавтика" матнидан фойдаланинг ва саволга жавоб беринг.</i></p>	<p>Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз. К. Е. Циолковский</p> <p style="text-align: center;">Космонавтика</p>

<p>Биринчи сунъий йўлдош нечанчи йилда орбитага чиқарилган? Битта тўғри жавобни танланг.</p> <p>1957 йил ёз ойларида 1957 йил куз ойларида 1957 йил қиш ойларида 1957 йил қиш ойларида</p>	<p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p> <p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, куёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар эди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.</p> <p>Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.</p>
<p>Юлдузларга йўл 4/11-топшириқ <i>"Космонавтика" матнидан фойдаланинг ва саволга жавоб беринг.</i></p> <p>Нима учун матн муаллифи биринчи сунъий йўлдошни бундай батафсил тасвирлаб берган</p> <p><i>Матндан жумла ёзинг.</i></p>	<p>Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз.</p> <p style="text-align: right;">К. Е. Циолковский</p> <p style="text-align: center;">Космонавтика</p> <p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий</p>

	<p>йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p> <p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, қуёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар еди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.</p> <p>Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.</p>
<p>Юлдузларга йўл 5/11-топширик</p> <p><i>5/11 "Космонавтика" матнидан фойдаланинг ва саволга жавоб беринг.</i></p> <p>Нима учун ХКС ни улкан конструктор билан таққослашади? Барча тўғри жавобларни текширинг.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. чунки у кичик ўлчамли 2. чунки у конструкторлар томонидан йиғилган 3. чунки у кўплаб бўлимлардан иборат 4. чунки у қисмларга осон ажратилади 	<p>Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз.</p> <p style="text-align: right;">К. Е. Циолковский</p> <p style="text-align: center;">Космонавтика</p> <p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p> <p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага</p>

<p>5. бўлинади, чунки у модуллар, лабораториялар, куёш панелларини ўз ичига олади</p>	<p>чиқарилган. Бу жуда оддий курилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, куёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар еди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.</p> <p>Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.</p>
<p style="text-align: center;">Юлдузларга йўл 6/ 11-топшириқ</p> <p><i>6/11 "Космонавтика" матнидан фойдаланинг ва саволга жавоб беринг.</i></p> <p>Матнда " <u>Уларнинг</u> ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар". Олмош сўз туркумига оид "Уларнинг" сўзининг ўрнига учта от сўз туркумига оид сўзни ёзинг.</p>	<p style="text-align: center;">Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешиқда абадий яшай олмайсиз.</p> <p style="text-align: right;">К. Е. Циолковский</p> <p style="text-align: center;">Космонавтика</p> <p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p> <p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий курилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни</p>

	<p>атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, қуёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар еди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.</p> <p>Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.</p>

**Юлдузларга йўл
7/11-топширик**

*"Космонавтика" матнидан
фойдаланинг ва саволга жавоб
беринг.*

**Қуйидаги баёноتلар матнга мос
келадими?**

**Ҳар бир баёнот учун "тўғри" ёки
"нотўғри" белгисини қўйинг.**

Баёнот	Тўғри	Нотўғри
ХКС турли мамлакатлардан келган космик тадқиқотчилар учун умумий уйга айланди.		
Гарчи инсон ҳеч қачон ойда бўлмаган бўлсада, у		

Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешиқда абадий яшай олмайсиз.
К. Е. Циолковский

Космонавтика

Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бугунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.

Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.

Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан

сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди.			кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида сурагга олинди.
ХКС да инсоннинг мавжудлиги ерни кузатиш учун зарурдир.			Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, куёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар еди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.
Станциядаги космонавтлар конструктор йиғишмоқда.			Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.

Юлдузларга8/ 11-топширик
С. Шарипов"матнини ўқинг. Илтимос, саволга жавоб беринг.

Матнга қандай маълумотлар киритилмаган? Барча тўғри жавоб вариантларини текширинг.

- “Мир” станциясига экспедиция пайтида Солижон Шарипов қандай иш қилди?
- Солижон Шарипов биринчи парвозини космосда қанча вақт ўтказди?
- Бошқа қирғиз космонавтлири космосга учишга тайёрланыптими?
- Қирғиз космонавти биринчи космик парвозини нечанчи йили амалга оширди?
- Солижон Шарипов ҳозир қаерда яшайди?

Солижон Шарипов

Солижон Шарипов Қирғизистонлик биринчи ва ҳозиргача ягона космонавт. У Ўзган шаҳрида туғилган. Умуман олганда, ҳамюртимиз икки марта космосга учиб, икки юз кунни космосда ўтказди.

1998 йил биринчи парвоз пайтида Солижон у ерда ишлайдиган космонавтлар учун “Мир” космик станциясига илмий асбоб-ускуналар ва озиқ-овқат етказиб берди. 2005 йил иккинчи парвоз пайтида Шарипов олти ой давом этган экспедиция муҳандиси бўлиб ишлар эди.

Қирғизистон Республикаси ва Россия Федерациясининг Қаҳрамони пойтахт университетлари талабалари ва Бишкек авиация мактаби курсантлари билан учрашувида "Қирғизистон менинг Ватаним, мен шу ерда ўсганман, оилам, дўстларим ва қариндошларим шу ерда яшайдилар. Мен ҳар доим Қирғизистон байроғини кўтариб, Ватаним билан фахрланаман", - деди

**Юлдузларга йўл
9/11-топшириқ**

*С.Шарипов"матнини ўқинг. Илтимос,
саволга жавоб беринг.*

Нима учун матн муаллифи Солижон Шариповнинг нуткидан цитата келтиради?

Матндан баёотни ёзинг.

Солижон Шарипов

Солижон Шарипов Қирғизистонлик биринчи ва ҳозиргача ягона космонавт. У ўзган шаҳрида туғилган. Умуман олганда, ҳамюртимиз икки марта космосга учиб, икки юз кунни космосда ўтказди.

1998 йил биринчи парвоз пайтида Солижон у ерда ишлайдиган космонавтлар учун "Мир" космик станциясига илмий асбоб-ускуналар ва озиқ-овқат етказиб берди. 2005 йил иккинчи парвоз пайтида Шарипов олти ой давом этган экспедиция муҳандиси бўлиб ишлар эди.

Қирғизистон Республикаси ва Россия Федерациясининг Қаҳрамони пойтахт университетлари талабалари ва Бишкек авиация мактаби курсантлари билан учрашувида "Қирғизистон менинг Ватаним, мен шу ерда ўсганман, оилам, дўстларим ва қариндошларим шу ерда яшайдилар. Мен ҳар доим Қирғизистон

<p>Юлдузларга йўл 10/ 11-топшириқ</p> <p><i>К.Э.Циолковскийнинг баёнотини ўқинг ва саволга жавоб беринг.</i></p> <p>Циолковскийнинг "Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз."</p> <p>Битта тўғри жавобни танланг.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Инсон аллақачон бутун космосни ва унинг чегараларини ўзлаштирган. ○ Инсон космосни янада ўрганишга интилади. ○ Инсон космосни ўрганишни хохламайди.. ○ Инсоният учун у ўзлаштирган нарсалар етарли. 	<p>байроғини кўтариб, Ватаним билан фахрланаман", - деди</p>												
<p>Юлдузларга йўл 11/11-топшириқ</p> <p><i>Космонавтика" ва "Солижон Шарипов" матнларини ўқинг. Қўйидаги саволларга жавоб беринг.</i></p> <p>Ушбу саволларга қайси матндан жавоб топсам бўлади? Ҳар бир савол учун "Космонавтика" ёки "Солижон Шарипов" ёки иккала матнни белгиланг.</p>	<p>Инсоният ерда абадий қолмайди ... Сайёра ақл бешиги, лекин сиз бешикда абадий яшай олмайсиз. К. Е. Циолковский</p> <p>Космонавтика</p> <p>Қадимги Юнонистонда "Космонавтика" сўзи "Кема навигацияси" деган маънони англатади. Бу бутунги кунда ҳам худди шу маънони англатади, фақат биз космик кемалар ҳақида гапирамиз. Космонавтика нафақат кемаларни космосга учуриш ҳақида, балки илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир. Космик кемани ёки сунъий йўлдошни орбитага чиқариш учун сизга кучли двигателлар, ёқилғи, ракета учун енгил кучли материаллар, ер билан алоқа ва космосга йўналтириш мосламалари керак.</p> <p>Биринчи сунъий йўлдош Совет олимлари томонидан 1957 йил 4 октябрда орбитага чиқарилган. Бу жуда оддий қурилма, антеннали ялтироқ тўп ва радио узатгич эди. Унинг вазни атиги 80 кг дан кўпроқ эди. У сайёрамиз атрофида 1,5 соатда учиб ўтди.</p> <p>Бундан кейин ярим аср вақт ўтди. Ва бу вақт ичида кўплаб космик кемалар орбитага чиқарилди. Инсон ойга ташриф буюрди, сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди. Ердан кўриш мумкин бўлмаган космик жойлар махсус космик телескоплар ёрдамида суратга олинди.</p> <p>Халқаро космик станция (ХКС) - бу ер орбитасидаги бутун тадқиқот объекти. ХКС</p>												
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="145 1473 354 1547">Савол</th> <th data-bbox="354 1473 608 1547">"Космонавтика"</th> <th data-bbox="608 1473 758 1547">"Солижон Шарипов"</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="145 1547 354 1659">ХКС қаерда жойлашган?</td> <td data-bbox="354 1547 608 1659"></td> <td data-bbox="608 1547 758 1659"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="145 1659 354 1883">Космик кемалар ХКСга нимани етказиб беради?</td> <td data-bbox="354 1659 608 1883"></td> <td data-bbox="608 1659 758 1883"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="145 1883 354 2098">Космонавт ХКСда қанча вақт қолиши мумкин?</td> <td data-bbox="354 1883 608 2098"></td> <td data-bbox="608 1883 758 2098"></td> </tr> </tbody> </table>	Савол	"Космонавтика"	"Солижон Шарипов"	ХКС қаерда жойлашган?			Космик кемалар ХКСга нимани етказиб беради?			Космонавт ХКСда қанча вақт қолиши мумкин?			
Савол	"Космонавтика"	"Солижон Шарипов"											
ХКС қаерда жойлашган?													
Космик кемалар ХКСга нимани етказиб беради?													
Космонавт ХКСда қанча вақт қолиши мумкин?													

орбитага чиқарилганда, унча катта эмас эди. Космик кемалар доимий равишда янги модуллар, қуёш панеллари, бутун лабораториялар ва янги бўлимларни етказиб берар еди. Космонавтлар улкан қурилиш тўпламини йиғиш каби янги қисмларни бириктирдилар. Ва бугунги кунда жуда катта, уни ҳатто ердан кўз билан кўриш мумкин. Бу ғарбдан шарққа тез учадиган ёрқин юлдузга ўхшайди. У ерда доим ишлар олиб борилади. КСХ га турли мамлакатлардан олимлар келишади ва уларни алмаштириб туришади.

Ердан бошқариладиган космик кемалар ҳам космосга юборилади. Бу автоматик сайёралараро станциялар, тушиш воситалари ва планетаходлардирлар. Уларнинг ёрдами билан астрономлар космик объектларни батафсил ўрганиш имкониятига эга бўладилар.

Солижон Шарипов

Солижон Шарипов Қирғизистонлик биринчи ва ҳозиргача ягона космонавт. У Ўзган шаҳрида туғилган. Умуман олганда, ҳамюртимиз икки марта космосга учиб, икки юз кунни космосда ўтказади.

1998 йил биринчи парвоз пайтида Солижон у ерда ишлайдиган космонавтлар учун “Мир” космик станциясига илмий асбоб-ускуналар ва озиқ-овқат етказиб берди. 2005 йил иккинчи парвоз пайтида Шарипов олти ой давом этган экспедиция муҳандиси бўлиб ишлар эди.

Қирғизистон Республикаси ва Россия Федерациясининг Қаҳрамони пойтахт университетлари талабалари ва Бишкек авиация мактаби курсантлари билан учрашувида "Қирғизистон менинг Ватаним, мен шу ерда ўсганман, оилам, дўстларим ва қариндошларим шу ерда яшайдилар. Мен ҳар доим Қирғизистон

	байроғини кўтариб, Ватаним билан фахрланаман", -
--	---

Ўқиш саводхонлиги, 5-синф
Вазифа хусусиятлари ва рейтинг тизими

1-топширик. Юлдузларга йўл.	
<p>Топширик тавсифи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт ☐ Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: маълумотни топиш ва ажратиш ☐ Контекст: таълимий ☐ Матн тури: узлуксиз ☐ Топширикнинг мураккаблик даражаси: ўрта ☐ Жавоб формати: батафсил жавоб беришга қаратилган топширик ☐ Баҳолаш объекти: битта матн қисмида жойлашган битта маълумотни топиш ва ажратиш ☐ Максимал балл: 1 ☐ Синов усули: дастур ёрдамида 	
Баҳолашнинг тизими	
1 балл	Танланган жавоб: - Қадимги Юнонистонда космонавтика сўзи "кема навигацияси" деган маънони англатади ва бизнинг давримизда космонавтика нафақат космосга кемаларни учирмоқда. Бу илмий-техник фанларнинг бутун мажмуасидир.
0 балл	Бошқа ҳар қандай жавоб танланган ёки тўғри жавоб билан бирга нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.

2-топширик. Юлдузларга йўл.	
<p>Топширик тавсифи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт ☐ Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: маълумотни топиш ва ажратиш ☐ Контекст: таълимий ☐ Матн тури: узлуксиз ☐ Топширикнинг мураккаблик даражаси: ўрта ☐ Жавоб формати: батафсил жавоб беришга қаратилган топширик ☐ Баҳолаш объекти: битта матн қисмида жойлашган битта маълумотни топиш ва ажратиш ☐ Максимал балл: 1 ☐ Синов усули: дастур ёрдамида 	
Баҳолаш тизими	
1 балл	Танланган жавоблар: -улар Ердан кўриб бўлмайдиган космик майдонларни суратга олишади
0 балл	бошқа нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.

3-топширик. Юлдузларга йўл.

Топширик тавсифи:

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси:** инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси:** маълумотни топиш ва ажратиш
- Контекст:** таълимий
- Матн тури:** узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси:** паст
- Жавоб формати:** битта жавобни танлаш билан топширик
- Баҳолаш объекти:** битта матн қисмида жойлашган битта маълумотни топиш ва ажратиш.
- Максимал балл:** 1
- Синов усули:** дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими

1 балл	Танланган жавоб: 1957 йил куз
0 балл	Бошқа жавоб ёки жавоб йўқ.

4-топширик. Юлдузларга йўл.**Топширик тавсифи:**

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси:** инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси:** матннинг мазмуни ва шаклини баҳолаш
- Контекст:** таълимий
- Матн тури:** узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси:** ўрта
- Жавоб формати:** батафсил жавоб беришга қаратилган топширик
- Баҳолаш объекти:** муаллиф томонидан ишлатилган матн таркибий қисмининг мақсадини тушуниш
- Максимал балл:** 1
- Синов усули:** дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими

1 балл	Танланган жавоб: - муаллиф инсоннинг космосни кашф этиш муҳимлигини кўрсатиш учун биринчи сунъий йўлдошни батафсил тасвирлаб берган.
0 балл	Бошқа ҳар қандай нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.

5-топширик. Юлдузларга йўл.**Топширик тавсифи:**

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси:** инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик даражаси:** ахборотни бирлаштириш ва талқин қилиш
- Контекст:** таълимий
- Матн тури:** узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси:** ўрта
- Жавоб формати:** кўп танловли топширик
- Баҳолаш объекти:** битта матннинг қисмида келтирилган маълумотлар асосида хулосалар чиқариш
- Максимал балл:** 2
- Синов усули:** дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими

2 балл	Қуйидаги жавоблар танланган ва бошқалар йўқ: - чунки у кўплаб бўлимлардан иборат -чунки у модуллар, лабораториялар, куёш панелларини ўз ичига олади
1 балл	Битта хатога йўл қўйилган.
0 балл	Бошқа жавоб вариантлари танланган ёки жавоб йўқ.

6-топширик. Юлдузларга йўл.

Топширик тавсифи:

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси:** инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси:** маълумотни топиш ва ажратиш
- Контекст:** таълимий
- Матн тури:** узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси:** паст
- Жавоб формати:** батафсил жавоб беришга қаратилган топширик
- Баҳолаш объекти:** битта матн қисмида жойлашган битта маълумотни топиш ва ажратиш
- Максимал балл:** 1
- Синов усули:** дастур ёрд

Баҳолаш тизими

1 нуқта	Танланган жавоб: - станциялар; - аппаратлар. - сайёралар
0 балл	Бошқа ҳар қандай жавоб танланган ёки тўғри жавоб билан бирга нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.

7-топширик. Юлдузларга йўл.**Топширик тавсифи:**

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси:** инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси:** матндаги маълумотларни бирлаштириш ва изоҳлаш
- Контекст:** таълимий
- Матн тури:** узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси:** ўрта
- Жавоб формати:** кўп танловли топширик
- Баҳолаш объекти:** битта матн қисмида жойлашган битта маълумотни топиш ва ажратиш
- Максимал балл:** 2
- Синов усули:** дастур ёрдамида

Баҳолашнинг тизими

2 балл	Куйидаги жавоблар танланган ва бошқалар жавоблар йўқ:		
	Баёнот	Тўғри	Нотўғри
	ХКС турли мамлакатлардан келган космик тадқиқотчилар учун умумий уйга айланди.	○	
	Гарчи инсон ҳеч қачон ойда бўлмаган бўлса-да, у сайёралараро автоматик станцияларни ишга туширди.		○
	ХКСДА инсоннинг мавжудлиги ерни	○	

	кузатиш учун зарурдир.		
	Станциядаги космонавтлар конструктор йиғишмоқда.		○
1 балл	Битта хато қилинган		
0 балл	Бошқа ҳар қандай жавоб танланган ёки тўғри жавоб билан бирга нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.		

8-топширик. Юлдузларга йўл.

Топширик тавсифи:

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: матндаги маълумотлардан фойдаланинг
- Контекст: таълимий
- Матн тури: узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси: ўртача
- Жавоб формати: бир неча тўғри жавобларни танлашга қаратилган топширик
- Баҳолаш объекти: маълумотларнинг мавжудлигини ёки етишмаслигини аниқлаш
- Максимал балл: 1
- Синон усули: дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими

2 балл	Танланган жавоб: - бошқа қирғиз космонавтлари космосга учишга тайёрланяптими? - Солижон Шарипов ҳозир қаерда яшайди?
1 балл	Иккита тўғри ва битта нотўғри жавоб берилган
0 балл	Бошқа жавоб ёки жавоб йўқ

9-топширик. Юлдузларга йўл.

Топширик тавсифи:

- Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт
- Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: матннинг мазмуни ва шаклини баҳолаш
- Контекст: таълимий
- Матн тури: узлуксиз
- Топширикнинг мураккаблик даражаси: юқори
- Жавоб формати: батафсил жавоб беришга қаратилган топширик
- Баҳолаш объекти: муаллиф томонидан ишлатилган матннинг таркибий қисмининг мақсадини тушуниш
- Максимал балл: 1
- Синон усули: дастур ёрдамида

Баҳолаш тизими

1 балл	Тахмин қилинган жавоблар: -Чунки бу унинг Ватани -Чунки у шу ерда туғилган
--------	--

	- Унинг оиласи ва дўстлари шу ерда - Чунки у ватанпарвар - Чунки у ўз ватанини севади.
0 балл	Бошқа ҳар қандай жавоб танланган ёки тўғри жавоб билан бирга нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.

10-топширик. Юлдузларга йўл.	
Топширик тавсифи:	
☐ Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт ☐ Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: ахборотни бирлаштириш ва изоҳлаш ☐ Контекст: таълимий ☐ Матн тури: узлуксиз ☐ Топширикнинг мураккаблик даражаси: паст ☐ Жавоб формати: битта жавобни танлашга қаратилган топширик ☐ Баҳолаш объекти: воқеалар ёки баёлотлар ўртасидаги алоқаларни ўрнатиш ☐ Максимал балл: 1 ☐ Синов усули: дастур ёрдамида	
Баҳолаш тизими	
1 балл	Танланган жавоб: - Инсон космосни ўрганишга интилади
0 балл	Бошқа жавоб ёки жавоб йўқ.

11-топширик. Юлдузларга йўл.										
Топширик тавсифи:										
☐ Баҳолашнинг таркибий соҳаси: инсон ва техник тараққиёт ☐ Баҳолашнинг компетентлилик соҳаси: ахборотни бирлаштириш ва изоҳлаш ☐ Контекст: ўқув ☐ Матн тури: доимий ☐ Топширикнинг мураккаблик даражаси: юқори ☐ Жавоб формати: мураккаб кўп танлов вазифа ☐ Баҳолаш объекти: матннинг турли қисмларидан ёки турли хил маълумотлардан маълумотларни бирлаштириш асосида хулосалар чиқариш матнлар ☐ Максимал балл: 2 ☐ Синов усули: дастурий таъминотга асосланган										
таъминотни баҳолаш тизими										
2 балл	Қуйидаги жавоблар танланган ёки битта хатога йўл қўйилган									
	<table border="1"> <tr> <td>Ушбу маълумот қайси матнда мавжуд?</td> <td>"Космонавтика"</td> <td>"Солижон Шарипов"</td> </tr> <tr> <td>ХКС қаерда жойлашган?</td> <td>+</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Космик кемалар ХКСга</td> <td>+</td> <td>+</td> </tr> </table>	Ушбу маълумот қайси матнда мавжуд?	"Космонавтика"	"Солижон Шарипов"	ХКС қаерда жойлашган?	+	-	Космик кемалар ХКСга	+	+
Ушбу маълумот қайси матнда мавжуд?	"Космонавтика"	"Солижон Шарипов"								
ХКС қаерда жойлашган?	+	-								
Космик кемалар ХКСга	+	+								

	нимани етказиб беради?		
	Космонавт ХКСда қанча вақт қолиши мумкин?	-	+
1 балл	Битта хато қилинган		
0 балл	Бошқа жавоблар танланган ёки тўғри жавоб билан бирга нотўғри жавоб танланган. Жавоб йўқ.		